

37. HET GEVAAR IN INDIË.

37. HET GEVAAR IN INDIË. *)

Wie de ontwikkeling en de toestanden in Nederlandsch-Indië volgt is heden ten dage met bezorgdheid vervuld. Geen wonder: de vernielende demon van het bolsjewisme waart er rond.

Als die vat op de bevolking krijgt kunnen we voor rampen komen te staan die we ons moeilijk kunnen voorstellen. Er is te meer reden voor zorg als we bedenken, dat de revolutiegeest in de op zich zelf begrijpelijke en toe te juichen ontwikkeling van het nationaal besef maar al te licht een voedingsbodem voor zijn doeleinden kan vinden. Een onwetende massa door kortzichtige half intellec-tueelen geleid is maar al te zeer geneigd eigen idealen terug te vinden in een zonder kritiek aanvaarde prediking van anderen, die ook in verzet kwamen tegen bestaande toestanden, wil maar al te snel grijpen naar een volstrekt niet te bereiken verwezenlijking van die idealen.

Geen wonder dus dat zij, die de gebeurtenissen daar ginds volgen het Nederlandsche volk wakker willen schudden uit zijn onaan-doenlijkheid tegenover wat in Indië geschiedt, dat zij wijzen op de groote gevaren die dreigen, op het groote belang van Indië voor Nederland. Wie dat doet heeft gelijk. Bezorgdheid, nauwkeurig onderzoeken van wat in 't volk woelt en wat er van buiten af ingebracht wordt, tactvol en krachtig optreden, het is meer dan ooit vereischt. Doch niet daarop wilde ik wijzen. Er is iets anders in de toestanden dat dunkt mij de aandacht verdient, omdat het moet worden bestreden: iets anders, dat door een deel van de Ned. Indische en ook van de Nederlandsche pers niet wordt bestreden, maar integendeel gevoed. Ik meen de angst bij een belangrijk deel der Europeesche bevolking in Indië, misschien meer nog bij enkele kringen hier in Holland — een angst die bij het minste teeken van onraad naar de wapens grijpt, die tot een politiek van reactie, tot de aanwakkering van de rassentegenstelling, maar nu van onzen kant, leidt.

Teekenend in dit opzicht is het verhaal van een reiziger in Indië, die onlangs teruggekeerd aan een dagbladschrijver verteld-e dat hij veilig door Indië had gereisd en van woelingen onder de inlanders weinig had bemerkt, maar dat bij de Europeanen overal onrust was en op de ondernemingen de geweren gereed stonden.

Vrees is altijd een slechte leidsvrouw geweest. Bezorgdheid is geen angst. Bezorgdheid doet de toekomst ernstig en rustig onder de oogen zien — angst ziet overal gevaar. Bezorgdheid kan dwingen

*) Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur, jrg. 1928/29 no. 42.

tot strengheid — angst slaat in geweldpleging om, zoodra zij verzet ontmoet.

Het is die houding van onrust en angst bij velen die op dit oogenblik de toestanden in Indië verscherpt en het nog maar moeilijker maakt om den juisten weg te vinden. Zij ziet de vijandschap van de ajndere zijde. Waarschijnlijk niet ten onrechte. Maar op haar beurt scheidt zij zelve vijandschap. Merkwaardig is deze houding uitgekomen in de manier waarop het ontwerp tot wijziging van de samenstelling van den Volksraad onlangs is bestreden.

Want wat toch is 't geval? De minister de Graaf had in zijn ontwerp voor de Indische staatsregeling voorgesteld dat in den Volksraad 30 inheemsche, 25 Nederlandsche en 5 uitheemsche leden zitting zouden nemen. Bij een amendement Feber werd het eerste getal gebracht op 25, het tweede op hoogstens 32, minstens 30, het derde op ten hoogste 5, ten minste 3. De aanneming van dit amendement wekte in Indië algemeen misnoegen. Het tegenwoordige Gouvernement beloofde daarom overweging van terugkeer van het oorspronkelijk voorgestelde. Die belofte was gedaan voor de onlusten uitbraken. Zij werd gehandhaafd ook daarna. Van inlandsche zijde ziet men daarin niets dan een daad van eenvoudige rechtvaardigheid. Van den kant van een groot deel der Europeesche pers werd het ontwerp bestreden. Dit was haar recht en in een beoordeeling van het publiek wenschelijke der wijziging op dit oogenblik treden we hier niet. Doch bedenkelijk was de heftigheid der bestrijding — de smalende toon tegenover Gouvernement en inlandsche bevolking beide, waarop zij werd gevoerd. Allerbedenke-lijkst was dat telkens weder met verdachtmakingen werd gewerkt, onjuiste voorstellingen werden gegeven van wat men bestreed. Zoo dat het doel der wijziging zou zijn aan de inlanders in den Volksraad de meerderheid te geven — onjuist: immers die krijgen niet meer dan 30 stemmen in een college van 61, waarvan de voorzitter door de Kroon benoemd wordt, en in afzienbare tijden wel een Nederlander zal zijn. Zoodat door de wijziging de beteekenis van het Europeesche deel der bevolking in Ned. Indië wordt miskend. In een der dagbladen las ik dat dezen door voorstellen als dit tot tweede rangs burgers worden gestempeld. Mag men zeggen dat in dit voorstel zulk een opvatting is weer te vinden? Men bedenke, dat de voorgestelde verhouding oorspronkelijk afkomstig was van iemand als den oud-minister de Graaf, die toch zeker niet van miskenning der beteekenis van het Europeesche deel der bevolking kan worden verdacht. Is het miskenning als men bij een verhouding van ongeveer 50 miljoen tegenover 170.000 aan de laatste groep een aantal zetels toekent dat ^B/_e bedraagt van dat der eerste? Is niet veeleer juist in de gelijkheid der vertegenwoordiging van de inheemsche bevolking eenerzijds en van Europeanen en vreemde oosterlingen samen aan den anderen kant erkenning van het karakter van Ned. Indië als kolonie gelegen? Is het geoorloofd te be-

weren dat degenen die voorstanders zijn van de thans ontworpen regeling uitgaan van de gedachte dat de Nederlanders uit Indië behooren te verdwijnen? Ook dat is gezegd.

Ieder verstandig mensch weet het tegendeel. Onze leiding in bestuur, in onderwijs en techniek, onze ondernemingsgeest, het Europeesche kapitaal ook: Indië kan ze niet missen. Dit sluit in, dat met de belangen van het kapitaal in Indië ter dege rekening moet worden gehouden. Doch daar gaat het niet om. Het gaat om de oude tegenstelling: moet bij het bestuur in Indië het belang van Indië den doorslag geven of dat van Nederland? Kort: voogdij of bezit. Als de bezit-gedachte beslissend moet zijn, is van iedere daad in het belang der bevolking alleen te vragen in hoeverre zij dat bezit bevestigt, als de voogdij gedachte domineert, dan geeft ten slotte de bevordering van de opvoeding tot zelfstandigheid den doorslag. Naar de eerste opvatting gaat het belang der Neder-landsche ondernemingen vòôr alles, naar de tweede zal dat belang moeten worden bevorderd, omdat en voorzoover het het belang van Indië zelf is.

En nu mag men nog zoozeer afgeven op wat men met een sneer „ethische" opvattingen noemt — één ding is zeker dat én de ontwikkeling der dingen in het Oosten én die van onze eigen opvattingen de bezitsgedachte onhoudbaar maakt. Al zouden we willen — we zouden op den duur niet kunnen. Maar we mogen niet willen. Een recht tot heerschen over een ander volk enkel ter wille van onze beurs — het is niet alleen volkomen ondemocratisch, het is, wat meer zegt, ook volkomen onchristelijk. Wij kunnen, zoodra we ons even bewust worden, wat deze gedachte insluit haar niet meer aanvaarden. Zij maakt een ander volk immers tot een object, dat ten onzen behoefte bestaat. Zoodra we ons losmaken van de neiging volken van een ander ras als minderwaardig te zien, kunnen we niet meer met een goed geweten ons in die richting bewegen. De gedachte der voogdij is dan ook al jaren richtsnoer van ons Gouvernement geweest; gouvern.-generaal van Limburg Stirum mag haar het sterkst hebben verkondigd, zij werd ook verdedigd door gouverneur-generaal Idenburg. Zij is richtsnoer gebleven, tenslotte heeft men ook onder Mr. Fock haar niet laten glijpen, al heeft de noodzakelijkheid van financieel inkrimpen somtijds den schijn van het tegendeel gewekt. Mr. de Graeff doet niet anders dan die lijn voortzetten.

Doch nu roept men ach en wee, en grijpt min of meer openlijk naar de oude bezitsgedachte terug. Bij velen was de gedachte der voogdij slechts een dun kleedje, waarmee hun begeerte naar bezit werd bedekt, in hun vrees werpen zij het weg. Anderen laten zich meesleepen in volkomen begrijpelijke verontwaardiging over de misdaden bij de woelingen bedreven. En zoo ontstaat die roep om geweld, die geest van reactie, die de rassentegenstelling kweekt en evenzeer een gevaar is als de actie die haar in leven riep.

Daartegenover hebben wij onze koelheid te bewaren, te bedenken, ik zeide het reeds, dat vrees een slechte leidsvrouw is en dat niet uitspattingen van wat tenslotte een klein deel is der inlandsche bevolking de richting van onze politiek tegenover die bevolking in haar geheel moet aangeven. Dat onze taak door de woelingen zwaarder geworden is, maar niet in zijn aard is veranderd. En ten slotte, dat gezag over anderen op twee wijzen kan worden gehandhaafd: door materieel geweld of omdat 't als vanzelfsprekend wordt aanvaard. Wie gezag oefent, moet zichzelf durven opleggen. Wie dat niet kan is voor een gezagsfunctie ongeschikt. Dit sluit zoo noodig gebruik van machtsmiddelen in. Maar tenslotte steunt het gezag niet op machtsmiddelen. Moet het dat doen, het gaat onvermijdelijk te eeniger tijd te gronde. Ten slotte steunt het op de aanvaarding van het gezag door de onderworpenen, op het *vertrouwen* dat het dezen inboezemt.

